

CT-scan met intraveneus en oraal contrastmiddel C

Belangrijk!

Röntgenstralen kunnen schadelijk zijn voor het ongeboren kind. Als u zwanger bent of denkt te zijn, neemt u dan contact met ons op. Als u hierover twijfelt, moet het onderzoek binnen 10 dagen na het begin van de menstruatie plaatsvinden.

Bij dit onderzoek wordt een jodiumhoudend contrastmiddel toegediend. Als u ooit een ernstige allergische reactie heeft gehad op een jodiumhoudend contrastmiddel is het noodzakelijk om vooraf contact op te nemen met uw behandelend arts. Bovendien is het belangrijk dat u allergieën vóór het onderzoek aan de laborant meldt.

U bent door uw arts naar de afdeling Radiologie verwezen voor een CT-onderzoek (computertomografie) waarbij gebruik wordt gemaakt van jodiumhoudend contrastmiddel. In overleg met uw arts heeft u hiermee ingestemd. Hier leest u hoe dit onderzoek over het algemeen verloopt. Het kan zijn dat de arts een andere methode kiest die beter aansluit bij uw situatie. Omdat we niet alle varianten en alternatieven kunnen vermelden, leest u hier over het algemene onderzoek zoals die meestal verloopt.

Wat is een CT-onderzoek?

Computertomografie is een speciale röntgentechniek. Op de beelden van de CT-scan zijn meer details te zien dan op een gewone röntgenfoto. Door het gebruik van jodiumhoudend contrastmiddel zijn bloedvaten en organen beter zichtbaar. Bij het maken van een CT-scan ligt u op een tafel die in een soort 'ring' wordt geschoven. In deze ring bevindt zich een ronddraaiende röntgenbuis. Met behulp van een computer kan zo een dwarsdoorsnede van het lichaam in beeld worden gebracht. Door dit vast te leggen op de monitor en op te slaan in de computer krijgt de radioloog informatie over de verschillende organen. Hiermee kan mogelijk de oorzaak van uw klachten worden vastgesteld.

Vorbereiding

Als u de afspraak heeft gemaakt, krijgt u van de afdeling Radiologie een flesje met 50 ml onverdunde contrastvloeistof en een lege literfles mee naar huis. Heeft u dit niet gekregen bij het maken van de afspraak, dan moet u minimaal één dag voor het onderzoek deze flessen afhalen bij de balie van de afdeling Radiologie. Deze contrastvloeistof maakt dat uw darmen beter zichtbaar zijn op de CT beelden.

Dag van het onderzoek

U moet thuis met de voorbereiding starten. Dit houdt in dat u twee liter contrastvloeistof moet opdrinken en daar twee uur voor aanvang van het onderzoek mee start. U heeft dus twee uur de tijd om de contrastvloeistof op te drinken. U moet de helft (25 ml) van het flesje contrastvloeistof in de literfles gieten en aanvullen met koud water tot deze vol is. Voordat u de vloeistof drinkt moet u de fles telkens goed schudden.

Dit middel kan diarree veroorzaken, die reeds één uur na het innemen kan beginnen.

Als u de eerste hoeveelheid contrastvloeistof heeft opgedronken, giet u de andere helft van het flesje contrastvloeistof in de literfles. U vult deze aan met koud water tot hij vol is. Voordat u de vloeistof drinkt moet u de fles telkens goed schudden. U bewaart 250 ml contrastvloeistof en neemt dit mee naar de afdeling radiologie.

U mag een half uur voor het onderzoek niet meer plassen!

Dieet

U mag vanaf drie uur vóór het onderzoek niet meer eten, drinken (behalve de contrastvloeistof), roken en kauwgom kauwen.

Let op:

Diabetespatiënten mogen **wel** eten en drinken.

Medicijnen

Welke beperkingen er zijn voor medicijngebruik leest u verderop bij 'Effect op de nieren', onder het kopje 'Waar moet u zelf op letten?'. Als u medicijnen moet innemen dan mag dit met een slokje water.

Kleding en sieraden

Trek gemakkelijke kleding (zonder metaal) aan en laat sieraden zoveel mogelijk thuis.

Voor het onderzoek

U wordt verzocht zich tien minuten voor de afgesproken tijd bij de aanmeldzuil aan te melden. Daarna kunt u plaatsnemen in de wachtkamer.

Als u aan de beurt bent, haalt de laborant u op uit de wachtkamer en brengt u naar de kleedkamer. Daar kunt u de meegebrachte contrastvloeistof opdrinken. De laborant vertelt u welke kleding u uit moet trekken en haalt u via de deur naar de onderzoeksruimte uit de kleedkamer.

Het onderzoek

U wordt verzocht plaats te nemen op de onderzoekstafel. U krijgt een infuusnaaldje in uw arm, waardoor tijdens het onderzoek contrastvloeistof wordt ingespoten. Bovendien kan op deze manier snel ingegrepen worden bij een allergische reactie. Van de contrastvloeistof kunt u een warm gevoel krijgen, een vieze smaak in de mond krijgen en het gevoel krijgen dat u uw urine laat lopen.

De contrastvloeistof bereikt via uw bloedvaten alle delen van uw lichaam en wordt uiteindelijk door de nieren uitgescheiden naar de blaas. Nadat u door de laborant in de juiste houding bent gelegd, wordt de juiste tafelpositie ingesteld. Dit gaat met behulp van een rood laserlichtje. Het is niet verstandig dat u in het laserlicht kijkt. Vervolgens zal het onderzoek gaan beginnen. Tijdens het onderzoek wordt u mogelijk een aantal keren gevraagd de adem in te houden. Het onderzoek zal ongeveer 10 minuten tot een kwartier duren.

Na het onderzoek

U krijgt tijdens de CT-scan een contrastmiddel ingespoten. Dit middel verlaat uw lichaam met de urine als u gaat plassen.

We willen voorkomen dat het contrastmiddel in het rioolwater terecht komt, want het is moeilijk om contrastmiddel uit het rioolwater te zuiveren. Daarom vragen we aan u om na de CT-scan de eerste vier keer te plassen in een plaszak in plaats van in de toiletpot. Zo komt uw urine met het contrastmiddel niet in het rioolwater terecht. Hiermee helpt u mee aan een schoner drinkwater. De plaszakken krijgt u na de CT-scan van de laborant mee naar huis.

Elke plaszak gebruikt u één keer, na gebruik gooit u de plaszak bij het restafval in de grijze container.

Uitslag

De aanvragend arts heeft met u besproken op welke manier u de uitslag zult krijgen.

Bijwerkingen van jodiumhoudend contrastmiddel, toegediend in de bloedvaten

Moderne jodiumhoudende contrastmiddelen zijn veilige middelen, waarbij slechts zelden bijwerkingen optreden.

- Bij sommige patiënten is er kans op beschadiging van de nieren. Om dit te voorkomen wordt gewerkt volgens de nieuwste richtlijnen 'veilig gebruik contrastvloeistof 2018'. Zie 'Effect op de nieren'.
- Heeft u last van ernstig hartfalen? Zie 'Zeer ernstig hartfalen'.
- Wilt u alles weten over jodiumhoudend contrastmiddel en allergie? Zie 'Jodiumhoudend contrastmiddel en allergie'.
- Over schildklierproblematiek en jodiumhoudend contrastmiddel leest u meer in 'Jodiumhoudend contrastmiddel en schildklieraandoeningen'.
- Over het gebruik van glucophage (metformine) en jodiumhoudend contrastmiddel leest u meer in 'Jodiumhoudend contrastmiddel en metforminegebruik'.
- Zwangerschap en jodiumhoudend contrastmiddel vindt u in 'Zwangerschap'.

Effect op de nieren

Verslechtering van de nierfunctie door jodiumhoudend contrastmiddel

Het belangrijkste probleem dat zich kan voordoen is een tijdelijke of blijvende verslechtering van de werking van de nieren. Dit kan zich vooral voordoen bij:

- nieren die al slecht werken
- vooral in combinatie met het gebruik van geneesmiddelen zoals NSAID's (deze middelen worden gebruikt tegen pijn en om ontstekingen te remmen. Veel gebruikt zijn diclofenac, ibuprofen en naproxen), plastabletten en chemotherapie.
Wilt u weten of de geneesmiddelen die u gebruikt tot de groep NSAID's behoren, dan kunt u dit navragen bij uw apotheek, huisarts of specialist
- uitdroging

Zijn één of meer van bovenstaande punten op u van toepassing, meld dat dan bij uw behandelend specialist. Mogelijk zijn extra maatregelen nodig, zoals het toedienen van extra vocht en (tijdelijk) stoppen van genoemde medicijnen.

Voor alle zekerheid wordt, voordat het onderzoek plaatsvindt, bij iedere patiënt bloedonderzoek gedaan om de nierfunctie te bepalen, behalve als dat pas onderzocht is.

Als uit laboratoriumonderzoek blijkt dat de nieren al slecht werken

Als uit laboratoriumonderzoek is gebleken dat de werking van uw nieren onvoldoende is, moet worden bekeken hoe groot het risico van toediening van jodiumhoudend contrastmiddel via de bloedvaten is. Als de werking van de nieren te ernstig gestoord is, zijn er de volgende mogelijkheden:

- De verwijzende specialist gaat na hoe belangrijk het onderzoek met contrastmiddel voor u is en of er andere onderzoeken of behandelingen mogelijk zijn zonder jodiumhoudend contrastmiddel.
- Is dit niet mogelijk, dan wordt u verwezen naar de internist en krijgt u via een infuus extra vocht toegediend, voor en soms ook na de toediening van contrastmiddel. Medicatie (NSAID's, plastabletten, metformine) wordt zo nodig tijdelijk gestopt. Hiervoor wordt u opgenomen in het ziekenhuis. Krijgt u chemotherapie, dan wordt natuurlijk altijd zorgvuldig in overleg met uw internist/oncoloog gekeken of dit kortdurend kan worden gestopt.

Waar moet u zelf op letten?

Hebben zich, na het maken van de afspraak voor het onderzoek, de volgende veranderingen voorgedaan?

- acute ziekte
- ernstige diarree, braken of hoge koorts
- u bent begonnen met nieuwe medicijnen die effect hebben op de werking van de nieren
- tussentijds onderzoek met jodiumhoudend contrastmiddel

Neemt u dan contact op met de specialist die u verwezen heeft, ook als u twijfelt.

Zeer ernstig hartfalen

Bij zeer ernstig hartfalen wordt altijd voor het contrastonderzoek overlegd met een cardioloog of contrastmiddel toedienen verantwoord is.

Jodiumhoudend contrastmiddel en allergie

Huidallergie voor jodium

Allergie voor jodium op de huid heeft geen verband met eventuele reacties op het contrastmiddel toegediend via de bloedvaten. Er is dus geen bezwaar om in dat geval jodiumhoudende contrastmiddelen toe te dienen.

Bent u allergisch/overgevoelig (astma, hooikoorts, etc.)?

Als u op veel stoffen allergisch reageert of als u hooikoorts of astma hebt, hoeft u niet bang te zijn voor een reactie op de moderne contrastmiddelen toegediend via de bloedvaten. Allergische reacties komen maar zelden voor.

Ook als u in het verleden een reactie kreeg op contrastmiddel, is de kans op reactie bij de moderne middelen zeer klein. Alleen als u een ernstige allergische reactie kreeg, waarvoor behandeling noodzakelijk was, is het nodig om dit aan uw behandelend arts te melden. Als voorzorg wordt u dan behandeld met tabletten. Hiervoor krijgt u nadere instructies van een internist van ons ziekenhuis.

Jodiumhoudend contrastmiddel dat wordt gedronken of rectaal toegediend geeft vrijwel nooit aanleiding tot allergische reacties.

Jodiumhoudend contrastmiddel en schildklierandoeningen

In jodiumhoudende contrastmiddelen is het jodium gebonden aan een andere stof. Er komt ook een kleine hoeveelheid zogenaamd vrij jodium voor in deze contrastmiddelen. Het is in de volgende situaties belangrijk om hier rekening mee te houden:

- Als u op korte termijn (binnen een half jaar) mogelijk behandeld wordt met radioactief jodium (¹³¹J) voor kwaadaardige aandoeningen van de schildklier. De behandeling kan worden beïnvloed door het jodiumhoudende contrastmiddel;
- Om dezelfde reden is diagnostisch onderzoek van de schildklier met radioactief jodium (¹³¹J) op de afdeling Nucleaire Geneeskunde ongeveer een half jaar niet mogelijk.

Als u weet dat dit zeker of mogelijk zal gebeuren, meld dit dan bij uw behandelend specialist, internist of bij de afdeling Radiologie. In dat geval gaan we na welke andere mogelijkheden er voor u zijn.

Jodiumhoudend contrastmiddel en te snel werkende schildklier

Soms kan de geringe hoeveelheid vrij jodium in de contrastvloeistof een versnelde werking van de schildklier uitlokken. Dit is vooral het geval als uw schildklier al te snel werkt en/of als u hiervoor al behandeld wordt. Er zijn geen geneesmiddelen die dit kunnen voorkomen. Meldt u zich bij tekenen van versnelde schildklierwerking (zoals vermoeidheid, gewichtsverlies, niet verdragen van warmte, transpireren, nerveusheid, hartkloppingen) bij uw internist of huisarts.

Jodiumhoudend contrastmiddel en metforminegebruik

Wanneer er bij laboratorium onderzoek wordt vastgesteld dat uw nierfunctie ernstig is verminderd, en u moet een onderzoek ondergaan met toediening van jodiumhoudend contrastmiddel, wordt u altijd doorgestuurd naar de internist voor extra vochttoediening per infuus en het (tijdelijk) stoppen van medicijnen (NSAID's, plastabletten, etc.). Omdat metforminegebruik bij slecht werkende nieren gevaarlijk is, wordt ook de metformine gestopt en vervangen door een ander middel.

Zwangerschap

Tijdens de zwangerschap kan een zeer klein deel van de contrastvloeistof bij uw ongeboren kind komen. Deze hoeveelheid is echter zo klein dat u niet bang hoeft te zijn voor nadelige gevolgen.

Borstvoeding

Bij het geven van borstvoeding kan een zeer klein deel van de contrastvloeistof in de moedermelk komen. Deze hoeveelheid is echter zo klein dat u niet bang hoeft te zijn voor nadelige gevolgen.

Tot slot

Bij verhindering verzoeken wij u tijdig contact met ons op te nemen. Hierdoor kunnen wij de voor u geplande tijd voor andere patiënten gebruiken. Wij maken dan een nieuwe afspraak met u. Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen, dan kunt u deze stellen voorafgaand aan het onderzoek. Bovendien kunt u van maandag tot en met vrijdag tussen 8.00 en 16.00 uur telefonisch contact opnemen met de afdeling Radiologie via 0513 - 685 771.

Meer informatie over medicijnen, waaronder NSAID's vindt u op www.apotheek.nl

Grip op uw zorg via Mijntjongerschans

Mijntjongerschans.nl is het patiëntenportaal van ziekenhuis Tjongerschans. Dit portaal is bereikbaar voor alle patiënten die zijn ingeschreven bij Tjongerschans. Na het inloggen op www.mijntjongerschans.nl met DigiD met sms-verificatie of via de DigiD app heeft u toegang tot uw medische gegevens. U kunt hier ook afspraken maken, een vraag stellen, vragenlijsten invullen en uitslagen bekijken.

DISCLAIMER

Wij adviseren u bij uw bezoek aan de polikliniek en bij opname zo min mogelijk geld, sieraden, dure kleding en andere zaken van (emotionele) waarde mee te nemen naar het ziekenhuis. Het ziekenhuis aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade aan of verlies van dergelijke zaken.